

Integraal Veiligheidsplan 2023/2026

De raad van de gemeente Amersfoort;

op basis van het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 juni 2023, afdeling Bestuur, Strategie en Veiligheid;

b e s l u i t:

het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 vast te stellen.

01 VOORWOORD

Elke vier jaar stelt de gemeenteraad een nieuw integraal veiligheidsplan vast (IVP). In het vorige plan stonden de aanpak van ondermijning, digitale veiligheid en de samenwerking tussen zorg en veiligheid centraal. Er zijn op die terreinen mooie resultaten geboekt. Er staat een aanpak waar we trots op mogen zijn. Toch zijn we er nog niet. Wat werkt wil je behouden. Tegelijk moet je je voorbereiden op de toekomst. De wereld verandert en wij veranderen mee.

De thema's die de afgelopen jaren belangrijk waren, zullen dat de komende jaren blijven. Daar komen nieuwe uitdagingen bij. Er moeten veel woningen worden gebouwd en we werken samen aan verduurzaming van de stad. Dat zal ook gevolgen hebben voor onze veiligheid. Daarom kijken we in dit Integrale Veiligheidsplan niet alleen naar de problemen van vandaag, maar ook naar de uitdagingen van morgen en overmorgen.

Natuurlijk kunnen wij als gemeente dat niet alleen. We werken nauw samen met onze partners; de politie, het openbaar ministerie, zorgpartijen en vele anderen. Het is echter de samenleving als geheel die uiteindelijk de antwoorden zal moeten vinden en geven. We hebben de inwoners, bedrijven en organisaties van onze stad ook hard nodig. En voor deze samenwerking geldt net als voor alle samenwerkingen dat wederzijds vertrouwen en begrip onmisbaar zijn. Daarom hebben we ervoor gekozen om vertrouwen en begrip ook onderdeel te maken van ons IVP.

In dit plan leest u wat we gaan doen. Iedereen die Amersfoort een warm hart toedraagt is van harte uitgenodigd om onze plannen de komende jaren samen met ons verder vorm te geven.

De burgemeester,
Lucas Bolsius

02 TOEKOMSTVISIE

In het kort

Eens in de vier jaar stelt de gemeente een Integraal VeiligheidsPlan op (hierna: IVP). In dat plan staat beschreven welke veiligheidsuitdagingen we zien en hoe we die samen willen gaan aanpakken. Het IVP beschrijft de hoofdlijnen en vormt de basis voor de jaarlijkse uitvoeringsplannen. In die uitvoeringsplannen staat wat we concreet gaan doen.

Het IVP is dit keer iets anders opgesteld dan voorgaande jaren. Er is steeds meer vraag naar een bredere blik en een meer preventieve aanpak. Daarom is het nodig dat de veiligheidsplannen van gemeenten steeds integraler worden. De volgende logische stap voor Amersfoort is dan ook een IVP dat ook aansluiting vindt bij de ambities uit het coalitieakkoord Amersfoort 2022- 2026, waarin aandacht is voor belangrijke maatschappelijke vraagstukken.

Alles dat gebeurt in de samenleving heeft ook invloed op andere aspecten van ons leven. Daarom hebben we dit keer het IVP niet alleen vanuit het perspectief van veiligheid geschreven, maar zijn we onze reis naar een nieuw IVP begonnen vanuit de grote vraagstukken waar onze maatschappij oplossingen voor zoekt:

- woningnood

- klimaatverandering
- de invloed van technologie en digitalisering
- de samenhang tussen verschillende groepen in de samenleving

Deze onderwerpen hebben direct of indirect effect op onze veiligheid. Dat geldt ook voor de oplossingen die wij als samenleving bedenken. Daarom hebben we bekeken wat de gevolgen van deze maatschappelijke ontwikkelingen zijn voor veiligheid. Daaruit is naar voren gekomen dat onze uitdagingen vooral liggen op de volgende gebieden:

- veilig samenleven
- veilig opgroeien
- veilig online zijn
- veilig zijn in de publieke ruimte

In dit IVP staat wat wij als veiligheidsprofessionals de komende jaren willen gaan doen op deze terreinen. Daarnaast hebben we ook opgenomen hoe mensen buiten ons vakgebied hun steentje kunnen bijdragen. Veiligheid is immers het resultaat van inzet op vele terreinen.

In de volgende paragraaf wordt per aandachtsgebied uitgelegd wat de grootste uitdagingen zijn en hoe die samenhangen met de grote maatschappelijke ontwikkelingen. We beschrijven wat we wensen voor de toekomst van Amersfoort en hoe we daar de komende jaren, door onze aanpak op de vier gebieden, een stap dichterbij gaan komen. Daarna is er nog aandacht voor een vijfde gebied. Dat vijfde thema gaat over de dagelijkse werkzaamheden die er natuurlijk ook bij horen.

De maatschappelijke vraagstukken

Maatschappelijke vraagstukken hebben ook effect op onze veiligheid. Soms zijn die effecten meteen duidelijk. In andere gevallen liggen ze niet zo voor de hand. Hieronder geven we per maatschappelijk vraagstuk een paar voorbeelden van de effecten op veiligheid.

Woningnood

Een veilig thuis is de basis voor een gezond en gelukkig leven. Maar wat als dat huis er niet is? Wat als je wilt scheiden of uit huis wilt gaan en je toch samen moet blijven wonen omdat er geen alternatief is? Dan kunnen de spanningen flink oplopen met soms zelfs huiselijk geweld tot gevolg. Ook bijzondere doelgroepen zoals vluchtelingen, daklozen of mensen met een psychische kwetsbaarheid willen we goede huisvesting kunnen aanbieden. In

tijden van schaarste is dat niet altijd gemakkelijk. Vastgoed is duur en dat geldt dus ook voor maatschappelijk vastgoed. Bovendien zijn er spanningen rondom de toewijzing. Wie heeft er recht op voorrang? De komende jaren gaan we duizenden woningen bouwen. Hoe richten we die openbare ruimte rondom die woningen zo in dat we ons er veilig voelen en veilig zijn? Het woningnood-vraagstuk brengt allerlei veiligheidsvraagstukken met zich mee, maar het biedt ook kansen.

Klimaatverandering / duurzaamheid

Het klimaat verandert en wij bereiden ons daar zo goed mogelijk op voor. De gevolgen daarvan op het gebied van veiligheid zijn merkbaar. Evenementen worden vaker getroffen door extreem weer. We zitten vaker en langer op het terras. Dat heeft gevolgen voor de leefbaarheid en veiligheid. In buurten leven mensen meer buiten en dat leidt tot meer gezelligheid, maar ook meer overlast. We willen minder auto's en minder parkeerplaatsen in de wijken. Het kan allemaal helaas ook leiden tot meer conflicten. We stimuleren de fiets. Maar de toename van het aantal elektrische fietsen leidt indirect ook tot ernstiger ongelukken. Afdaken met zonnepanelen kunnen onbedoeld een fijne droge hangplek worden en brand in elektrische voertuigen vraagt om een andere aanpak van de brandweer. De verandering van het klimaat en onze aanpassing daaraan brengen vragen met zich mee waar je misschien op het eerste gezicht niet aan zou denken.

Technologische vooruitgang

Steeds meer zaken in onze samenleving zijn (deels) gedigitaliseerd. De ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op. Dat levert vragen op die aan veiligheid raken. Hoe verhouden nieuwe digitale opsporings- en handhavingstechnieken zich tot onze privacy? Hoe kwetsbaar zijn we voor cybercrime? Hoe kun je dezelfde mate van veiligheid en hulp bieden aan mensen die wat meer moeite hebben met de digitalisering? Hoe bereid je je eigenlijk voor op ongeregelheden die grotendeels ontstaan op social media? Nieuwe technieken brengen vele mogelijkheden met zich mee. Tegelijk moeten we- zeker als overheid- verantwoordelijk omgaan met die mogelijkheden.

Sociale samenhang

Er wordt veel gesproken over "kloven in de samenleving" Hoewel niet iedereen daar hetzelfde mee bedoelt, is het wel duidelijk dat het ons bezighoudt. We vinden het belangrijk dat we de rekening met

elkaar houden, in gesprek blijven en gelijkwaardig zijn. Daar werken we hard aan. Helaas lukt het niet altijd. Dat heeft effect op onze veiligheid. Mensen kunnen op straat lastig gevallen worden om wie ze zijn. Op televisie zien we demonstraties die uit de hand lopen of 5g masten die in brand worden gestoken. Een deel van de burgers heeft het gevoel dat de overheid er niet voor hen is. Een nog kleiner deel van de mensen gelooft in het recht van de sterkste en verrijkt zichzelf door middel van misdaad. Barsten in de samenleving uit zich vaak in conflicten, onverdraagzaamheid en uiteindelijk soms zelfs in fysiek geweld.

De focusgebieden

Hiervoor zagen we hoe de maatschappelijke ontwikkelingen invloed hebben op veiligheid. Die effecten zijn heel breed. Om tot een uitvoerbaar IVP te komen, hebben we de belangrijkste effecten ondergebracht in vier focusgebieden. Dit zijn de gebieden waar we de komende vier jaar mee aan de slag willen.

I Veilig samenleven

Hoewel het gelukkig goed gaat met de meeste Amersfoorters, zijn er ook zorgen. De tegenstellingen tussen groepen en mensen in de samenleving zijn groot. Heb je echt wel dezelfde kansen op een mooie toekomst als je arm bent of als je een migratieachtergrond hebt? Kun je ook veilig uitgaan als je vrouw bent of als onderdeel van de LHBTIQ+ gemeenschap? Hoe los je als overheid problemen op als veel burgers jou als de boosdoener zien? En wat te denken van de georganiseerde criminaliteit die zaagt aan de stoelpoten van onze samenleving?

Klimaatverandering, woningnood en technologie dragen elk op hun eigen manier bij aan het verscherpen van tegenstellingen. Droogte en oorlog elders zullen naar verwachting in de verdere toekomst leiden tot meer vluchtelingen. Tegelijkertijd is er minder woonruimte te verdelen. Dat levert spanningen op. De manier waarop we ons aanpassen aan klimaatverandering pakt niet voor iedereen hetzelfde uit. Dat zien we terug in spanningen tussen stad en platteland en tussen arm en rijk. Ook in Amersfoort zien we een toename van het aantal demonstraties. De behoefte om gevoelens van onvrede of onrust te uiten is toegenomen. Tot nu wordt daar in Amersfoort vooral constructief invulling aan gegeven. Er is sprake van een terechte en betrokken uitoefening van grondrechten. Helaas zien we elders in het land dat het – onder invloed van social media – soms ook stevig uit de hand kan lopen. Mensen die werken aan veiligheid hebben vaak te maken met de gevolgen van deze kloven. In hun werk zien ze waar spanningen zijn, hoe die ontstaan en wat er nodig is om de relaties (soms met één inwoner tegelijk) te kunnen herstellen. Deze kennis willen we inzetten in ons eigen werk maar ook beschikbaar maken voor toepassing elders in de organisatie.

Onze toekomstvisie: Amersfoort is een samenleving waarin meningsverschillen mogen bestaan en waarin er ruimte is voor debat en geen ruimte voor het aantasten van de veiligheid en de rechten van anderen.

Onze bijdrage daaraan: We willen investeren in het vertrouwen tussen mensen onderling en tussen mensen en de overheid. We willen bijdragen aan een passende combinatie van hulp en repressieve interventies in situaties waarin dat allebei nodig is en we willen georganiseerde criminaliteit die onze samenleving ondermijnt tegengaan.

II Veilig opgroeien

De jeugd heeft de toekomst, maar de jeugd is ook kwetsbaar. De huidige tijd brengt voor velen van ons stress met zich mee. We worden vrijwel dagelijks in het nieuws of in de praktijk geconfronteerd met hoge prijzen, de gevolgen van klimaatverandering, het gebrek aan passende woningen of spanningen tussen bevolkingsgroepen. Jongeren moeten zich dus een positie verwerven in een samenleving die op punten behoorlijk onder druk staat.

Gelukkig lukt dat de meeste jongeren prima. Toch is er ook een groep die er meer moeite mee heeft. Dat kan bijvoorbeeld komen door een moeilijke thuissituatie. In het beste geval kan een jongere (tijdelijk) terugvallen op bijvoorbeeld familie, school of hulpverlening. Een klein deel kiest helaas rolmodellen met minder goede bedoelingen. Als je jong bent kun je de intenties van anderen wellicht niet altijd op de juiste waarde schatten. Inschattingfouten zijn snel gemaakt. De gevolgen daarvan kunnen je lange tijd achtervolgen. Dat zien we onder andere bij jongeren die hun pinpas uitlenen om crimineel geld wit te wassen of jongeren die met kleine klusjes beginnen in de georganiseerde drugscriminaliteit. Zowel de samenleving als de jongeren zelf betalen hiervoor uiteindelijk de prijs.

Wij vinden het belangrijk dat het netwerk rondom jongeren dusdanig is ingericht dat we problemen voorkomen, dat we het zo vroeg mogelijk opmerken als het toch mis dreigt te gaan en dat we zo effectief

mogelijk te werk gaan om een jongere weer op het goede spoor te krijgen. Dat vergt samenwerking tussen alle betrokken partijen.

Onze toekomstvisie: Jongeren in Amersfoort kunnen veilig en met voldoende steun en begeleiding opgroeien. Als het even niet lukt, hebben we dat op tijd in de gaten en grijpen we snel en efficiënt in.

Onze bijdrage daaraan: Wij willen met onze aanpak voor overlastgevende en criminele jeugd(groepen) bijdragen aan interventies die ervoor zorgen dat jongeren zich positief ontwikkelen en positief aanwezig kunnen zijn in het publieke domein, fysiek en online.

Daar waar toch problemen ontstaan willen we eraan bijdragen dat die problemen zo vroeg mogelijk gesignaleerd worden en dat er maatwerk oplossingen beschikbaar zijn.

Voor jongeren die al geproefd hebben aan de georganiseerde ondermijnende criminaliteit ontwikkelen we een gerichte aanpak met preventieve en repressieve kanten. Voor de jeugd met complexe gecombineerde problemen op meerdere levensgebieden bieden we een intensieve persoonsgerichte aanpak.

III Veilig online zijn

Steeds meer zaken in onze samenleving zijn (deels) gedigitaliseerd. De ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op. Dat levert vragen op rondom veiligheid. Hoe verhouden nieuwe digitale opsporings- en handhavingstechnieken zich tot onze privacy? Hoe kwetsbaar zijn we voor cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit? Kun je dezelfde mate van veiligheid en hulp bieden aan mensen die wat meer moeite hebben met de digitalisering? Hoe bereid je je eigenlijk voor op ongeregelheden die online ontstaan?

Wij willen bijdragen aan een samenleving waarin inwoners en overheid optimaal en veilig gebruik kunnen maken van de mogelijkheden van technologie. Tegelijkertijd willen we onze ogen niet sluiten voor de risico's van bepaalde technologie. We willen onze inwoners, ondernemers en onszelf zo goed mogelijk toerusten om hiermee om te gaan.

Onze toekomstvisie: Mensen en organisaties kunnen zo veel mogelijk veilig gebruik maken van de kansen die technologie te bieden heeft.

Onze bijdrage daaraan: We investeren in de digitale weerbaarheid van onze eigen organisatie en van de inwoners en bedrijven in Amersfoort. Daarbij focussen we vooral op het bewuster maken van de veiligheidsrisico's van de digitale wereld en het bieden van een handelingsperspectief. We hebben oog voor zowel daders als slachtoffers. Aspecten als privacy, gelijkwaardigheid en toegankelijkheid worden zorgvuldig afgewogen bij het inzetten van technische middelen.

IV Veilig in de fysieke ruimte

Veilig wonen en veilig over straat kunnen is belangrijk. Dat begint bij je eigen huis. Wat als je gaat scheiden maar je toch samen moet blijven wonen omdat er door woningnood geen alternatief is? Dan kunnen de spanningen flink oplopen met soms geweld tot gevolg. Ook het vinden van woonruimte voor bijzondere doelgroepen is moeilijker als de druk op de woningmarkt hoog is. Wat betekent dat voor de opvang van bijvoorbeeld dak- en thuislozen? Ook buiten je huis moet je je veilig kunnen voelen. De inrichting van de openbare ruimte heeft een grote invloed. De komende jaren gaan we veel woningen bouwen. Hoe richten we de ruimte rondom die woningen zo in dat mensen zich veilig voelen en veilig zijn? Hoe passen we onze klimaatmaatregelen daar veilig in? Afdaken met zonnepanelen kunnen onbedoeld een hangplek worden en de nieuwe energiebronnen vragen ook aanpassingen in de brandweerzorg.

Minder parkeerplaatsen en meer elektrisch rijden kan gemakkelijk leiden tot een toename van het aantal burenruzies. Dat geldt zeker nu we vaker en langer buiten zitten en we door de hitte een korter lontje hebben. Ook als we recreëren merken we de effecten van maatschappelijke ontwikkelingen. Evenementen krijgen vaker te maken met extreem weer. Het terrassenseizoen duurt langer.

Het is duidelijk dat er de komende jaren veel moet gebeuren om woningnood en klimaatverandering op te kunnen vangen. Het is belangrijk om de veiligheid en leefbaarheid van de stad daarbij goed in het oog te houden.

Onze toekomstvisie is een stad waarin iedereen een huis heeft of kan vinden, zich thuis voelt en meedoet. Een stad met ruimte voor ontmoeten, bewegen en natuur. Een stad waarin de menselijke maat belangrijk is. Een stad waarin we gezond samenleven. De omgevingsvisie geeft richting aan het gebruik en de inrichting van de stad. Hoe we wonen, ons verplaatsen, ontmoeten, onze vrije tijd invullen en onze veiligheid, veel wordt beïnvloed door de fysieke omgeving en de openbare ruimte (bron: [ontwerp Omgevingsvisie Amersfoort](#)).

Onze toekomstvisie: Iedereen in Amersfoort woont veilig en kan veilig gebruik maken van de openbare ruimte om daar te spelen, leven en recreëren.

Onze bijdrage daaraan: We willen er met kennis en advies aan bijdragen dat potentiële negatieve veiligheidseffecten van woningnood, klimaatverandering en klimaatadaptatie zo goed mogelijk opgevangen worden en dat nieuw te ontwikkelen woningen en openbare ruimten zo veilig mogelijk zijn voor iedereen.

V De basis

In elk vakgebied zijn er onderwerpen die er bij horen en die niet per se 1 op 1 samenhangen met de grote ambities en maatschappelijke ontwikkelingen. Dat geldt ook voor veiligheid. Er zijn in de afgelopen jaren samenwerkingen opgebouwd die we willen onderhouden. Er zijn systemen die beheerd moeten worden en wettelijke taken die moeten worden uitgevoerd. Enkele voorbeelden zijn het bestaande cameratoezicht of plannen voor het ruimen van ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog die moeten worden beoordeeld. We hebben een bestaande aanpak op woonoverlast, op radicalisering, voor mensen die uit de gevangenis komen en voor veelplegers. We schrijven coffeeshop- en sekswerkersbeleid en zien toe op de uitvoering. Deze zaken kosten tijd en aandacht. Daarom is er in het IVP ook aandacht voor deze basis onderwerpen. Hoewel ze niet geheel samenvallen met onze hoofdpunten, kunnen we er wel voor kiezen om ze te doen op een manier die ondersteunend is aan wat we willen bereiken. Dat kan bijvoorbeeld door raadsleden, inwoners en bedrijven te betrekken, bureaucratie te minimaliseren en extra aandacht te besteden aan communicatie.

Onze toekomstvisie samengevat:

1. **Veilig samenleven: Amersfoort is een samenleving waarin meningsverschillen mogen bestaan en waarin er ruimte is voor debat, maar geen ruimte voor het aantasten van de veiligheid en de rechten van anderen.**
2. **Veilig opgroeien: Jongeren in Amersfoort kunnen veilig en met voldoende steun en begeleiding opgroeien. Als het even niet lukt, hebben we dat op tijd in de gaten en grijpen we snel en efficiënt in.**
3. **Veilig online: Mensen en organisaties kunnen zo veel mogelijk veilig gebruik maken van de kansen die technologie te bieden heeft.**
4. **Veilig in de fysieke ruimte: Iedereen in Amersfoort woont veilig en kan veilig gebruik maken van de openbare ruimte om daar te spelen, te leven en te recreëren.**

03 MINDMAPS EN ACTIEPUNTEN

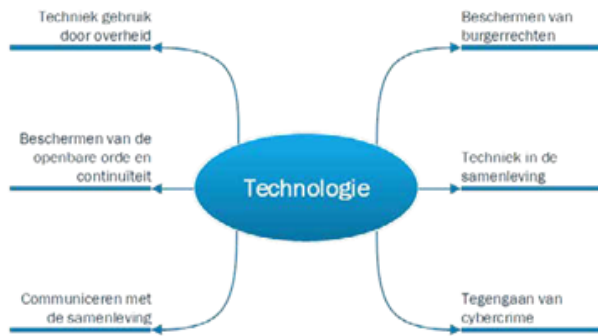
In het kort

In het vorige hoofdstuk hebben we gezien hoe in een samenleving dingen met elkaar samenhangen. Veel ontwikkelingen hebben direct of indirect een effect op veiligheid. We hebben op hoofdlijnen laten zien wat de belangrijkste ontwikkelingen en uitdagingen zijn en op welke gebieden wij willen investeren. Hoe vertalen we deze hoofdlijnen naar een concreet uitvoerbaar IVP?

Om die vraag te beantwoorden hebben we een proces ontworpen dat met een zo breed mogelijke analyse begint en eindigt in concrete actiepunten. Een uitgebreide uitleg van dat proces en de keuzes die we daarin hebben gemaakt vindt u in de bijlagen. Een paar punten zijn van belang voor het lezen van dit IVP. Die punten hebben we daarom in dit hoofdstuk opgenomen.

Het proces van totstandkoming van dit IVP heeft twee producten opgeleverd:

- Mindmaps
- Actiepunten

Mindmaps : Per maatschappelijke ontwikkeling is er een mindmap gemaakt. In die mindmaps kunt u zien hoe het thema verband houdt met veiligheid. De mindmaps horen bij dit IVP. U kunt ze zien als een schematisch overzicht van de gevolgen van een bepaalde maatschappelijke ontwikkeling. Bijvoorbeeld: wat zijn de gevolgen van klimaatverandering voor veiligheid. U kunt de mindmaps vinden op Mindmaps Veiligheid - Introductiepagina (sharepoint.com).

Als u in de mindmaps doorklikt dan treft u in veel gevallen achterliggende informatie aan. Die informatie is bedoeld om te laten zien waar het over gaat of in sommige gevallen wat er al aan gedaan wordt. Als er in de mindmaps nummers staan dan verwijzen die naar een actiepunt.

De mindmaps geven een breed overzicht van alle veiligheidsconsequenties die mogelijk komen kijken bij een maatschappelijk thema. Dat brede overzicht is goed, omdat het ons dwingt het hele speelveld te overzien en vooruit te denken. Het betekent niet dat een gemeente ook met al die onderwerpen (op dit moment) iets moet of kan doen. Daar waar we er wel actief mee bezig zijn, is er niet altijd een toelichting op onze aanpak te vinden op het internet. De mindmaps met de achterliggende links moet u dus niet zien als checklist van taken, maar als een brede analyse van de maatschappelijke context waarin we ons werk doen.

Actiepunten : De vele gesprekken en sessies tijdens de totstandkoming van dit IVP hebben uiteindelijk ook concrete actiepunten opgeleverd. We hebben die actiepunten ingedeeld op focusgebied. Zo kunt u gemakkelijk zien wat we doen aan veilig samenleven, veilig opgroeien, veilig online zijn en veiligheid in de fysieke ruimte. Achter elk actiepunt staat de term primair of de term secundair. De primaire actiepunten zijn voor team veiligheid zelf. Deze actiepunten gaan we verwerken in onze jaarlijkse uitvoeringsplannen.

De secundaire actiepunten zijn punten die van belang zijn voor andere teams en afdelingen.. Dit is als het ware de opbrengst van de extra integraliteit van dit IVP proces. Deze punten geven we mee aan andere teams en afdelingen. Zij kunnen die zelf afwegen en besluiten om die wel of niet mee te nemen in hun beleid of uitvoeringsplannen.

DE ACTIEPUNTEN

Veilig samenleven

1 De basis behouden & versterken | primair

In dit focusgebied - veilig samenleven - wordt afzonderlijk aandacht besteedt aan het tegengaan van georganiseerde ondermijnende criminaliteit, de zorg voor mensen op het grensvlak van zorg en veiligheid en de omgang met maatschappelijke onrust. Gelet op de ontwikkelingen in de samenleving hebben deze onderwerpen nu onze bijzondere aandacht. We doen op die gebieden al veel en gaan dat de komende jaren verder uitbouwen. Er zijn echter ook onderwerpen rondom "veilig samenleven" die tot de basis van ons werk behoren en die niet (volledig) in één van die categorieën passen. Die krijgen de komende jaren niet meer, maar zeker ook niet minder aandacht. Wij zullen ze voortzetten op zo'n manier dat ze ondersteunend zijn aan onze toekomst- visie voor Amersfoort. Binnen het focusgebied Veilig Samenleven gaat het dan bijvoorbeeld om het coffeeshopbeleid en het sekswerkersbeleid, Veilig Uitgaan (waaronder seksuele intimidatie in het uitgaansleven) en het afhandelen van vragen rondom veilig ondernemen.

2 De aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit | primair

De samenhang in onze samenleving staat her en der onder druk. In veel gevallen komt dat niet door slechte intenties, maar eerder door onbegrip of vooroordelen. Ondermijnende criminaliteit gaat een stap verder. Grootschalige netwerken richten zich opzettelijk op het ondermijnen

van onze rechtsstaat. Ze willen zo meer ruimte creëren voor de illegale activiteiten waarmee ze zichzelf verrijken. De grens tussen daders en slachtoffers is vooral aan de onderkant van dit soort organisaties soms moeilijk te trekken. Jongeren worden meegezogen in een wereld van snel geld. Ondernemers worden verleid om met een “kleine tegenprestatie” hun bedrijf door een moeilijke periode heen te helpen. Als ze zich bewust worden van de consequenties van hun keuzes, is het vaak te laat. De gevolgen van ondermijnende criminaliteit zijn groot, niet alleen voor het individu, maar ook voor het milieu en de leefbaarheid en veiligheid in wijken. Daarom is de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit ook in de komende jaren een belangrijk focuspunt. We gaan ons daarbij in het bijzonder richten op:

- De preventie van criminele aanwas. We voorkomen dat jeugd in de drugscriminaliteit belandt door het inzetten van preventieve, verhelpende en repressieve interventies
- Het verstoren / frustreren van het verdienmodel achter drugscriminaliteit. Dat doen we in individuele gevallen, maar dat kan ook in een specifieke branche, rondom een specifiek fenomeen of in een specifiek gebied als daar voldoende aanleiding toe is.
- Het vergroten van de weerbaarheid van organisatie, bestuur en stad. Daar valt onder het opwerpen van barrières tegen zorgfraude en het verbinden van de aanpak mensenhandel met de ondermijningsaanpak.

3 Voorbereid zijn op onrust, maar bouwen aan vertrouwen | primair

Maatschappelijke onrust is een veelbesproken onderwerp. Dat is terecht want de gevolgen kunnen ingrijpend zijn. Snelwegen worden geblokkeerd en demonstraties ontaarden in rellen. Mensen komen tegenover elkaar te staan. Wij willen hierop voorbereid zijn. Tegelijkertijd is het belangrijk om waar mogelijk iets te doen aan de oorzaak van die onrust. Symptoombestrijding alleen is niet voldoende. Daarom willen we voorbereid zijn op onrust, terwijl we bouwen aan vertrouwen

Vorbereid zijn op onrust

Gelukkig zijn we grotendeels al voorbereid. Openbare-orde-vraagstukken doen zich al sinds jaar en dag voor. We hebben de kennis, kunde en capaciteit in huis om daarmee om te gaan. Toch zien we ook nieuwe kanten. Met name de online aspecten van ordeverstoringen brengen een nieuwe dynamiek met zich mee. Wanneer is iets dat op het internet is geplaatst strafrechtelijk verboden en wanneer is het alleen onwenselijk? Welke vormen van ingrijpen zijn dan toegestaan en proportioneel? Bureau Regionale Veiligheidsstrategie heeft die nieuwe uitdagingen ook gesignaleerd en heeft als prioriteiten voor heel Midden-Nederland opgenomen:

- Vergroten kennis bestuurlijke bevoegdheden op het gebied van digitale veiligheid
- Het ontwikkelen van duidings- en handelingsperspectieven voor (deels online) ordeverstoringen

Ook elders in het land volgen de ontwikkelingen op dit gebied elkaar snel op. Er ontstaat jurisprudentie, er worden handelingskaders ontwikkeld en oefeningen gehouden. Wij willen nauw betrokken zijn bij deze ontwikkelingen zodat we optimaal voorbereid zijn op de nieuwe en/of toegenomen onrust die op ons afkomt.

Bouwen aan vertrouwen

Er zijn heel veel manieren en momenten waarop draagvlak verloren kan gaan en onrust kan ontstaan. Inwoners kunnen afhaken als er een besluit genomen wordt waar ze het niet mee eens zijn. Ze kunnen een procedure te ingewikkeld vinden of hebben het gevoel dat ze niet gelijkwaardig behandeld worden. Aan al die ervaringen zit op hun beurt ook een andere kant. Een lokale overheid moet nu eenmaal soms besluiten nemen die niet voor iedereen leuk zijn. Soms is een lokale overheid wettelijk gebonden aan bepaalde ingewikkelde procedures en het is erg moeilijk om goed met mensen te communiceren als ze er op voorhand van uitgaan dat je intenties niet oprecht zijn.

Hoewel het gelijk soms een beetje meer bij de inwoner en soms een beetje meer bij de overheid zal liggen, is er niet voor niets een gezegde dat zegt dat de waarheid meestal ergens in het midden ligt. Om dat midden te vinden moet je met elkaar in gesprek, ook als dat moeilijk of tijdrovend is of je geconfronteerd wordt met je eigen gebreken. Het faciliteren van dat gesprek en investeren in goede open communicatie zal dan ook de kern zijn van onze aanpak. Dat zal niet altijd lukken. Werken in het veiligheidsveld vergt soms ook gewoon onpopulaire besluiten om de samenleving te beschermen tegen criminaliteit en onveiligheid. Daar waar mogelijk zoeken we echter oplossingen gebaseerd op vertrouwen en contact.

Als er sprake is van spanning tussen bevolkingsgroepen onderling dan kijken we niet alleen naar de wettelijke kaders, maar onderzoeken we actief de mogelijkheden om gesprekken tot stand te brengen en te faciliteren. We hebben regelmatig overleg met vertegenwoordigers van diverse groepen uit de samenleving die ons daarbij willen helpen, het bondgenotenoverleg.

Dit overleg is daarbij een belangrijk instrument. We willen extra aandacht besteden aan onze manier van communiceren en de manier waarop we participatie organiseren (zie ook actiepunten 17). We willen

onze verbinding met de wijken verbeteren (zie ook actiepunten 14). Verder willen we ook binnen het veiligheidsveld aandacht besteden aan vraagstukken rondom inclusiviteit, waaronder bijvoorbeeld seksuele (straat-)intimidatie en etnisch profileren. In Amersfoort wonen mensen met achtergronden uit 200 verschillende landen. Soms schuurt dat. In 2021 heeft de gemeente, met betrokkenheid van burgers en samenwerkende partners in de stad, een nieuw beleidskader ontwikkeld ter bevordering van inclusie in brede zin. Het doel van het beleidskader is om gelijke kansen te creëren, tweedeling tegen te gaan en de weerbaarheid van inwoners te vergroten. In hetzelfde jaar is de anti-discriminatieagenda vastgesteld. Met deze agenda bouwt de gemeente (en dus ook de veiligheidsprofessionals die daarbinnen werkzaam zijn) aan een inclusieve(re) stad. Ook binnen de politie is inclusiviteit een belangrijk thema. De politie haalt haar legitimiteit immers uit het vertrouwen van de samenleving. De politie wil verankerd zijn in de samenleving en legitimiteit behouden door professioneel optreden. Daartoe hebben ze het meersporen programma Politie voor Iedereen. Daarmee focussen zij zich de komende jaren op:

- Veilige en inclusieve politieteams;
- Een diverse instroom van nieuwe politiecollega's;
- De aanpak van discriminatie (zowel intern als extern);
- Professioneel controleren;
- Het Netwerk Divers Vakmanschap & Bondgenoten.

4 Persoons Gerichte Aanpak voor mensen op het grensvlak veiligheid/zorg | primair

Helaas zijn er in elke samenleving mensen met wie het minder goed gaat. Er zijn jongeren die door hun situatie het risico lopen af te glijden richting criminaliteit. Er zijn langdurig verslaafde mensen die al een hele justitiële carrière achter de rug hebben. Er zijn mensen die veel woonoverlast veroorzaken en mensen met verward gedrag die een gevaar voor zichzelf of hun omgeving kunnen gaan vormen. Deze mensen hebben het moeilijk, maar ze maken het op hun beurt soms ook de samenleving moeilijk. Deze mensen verdienen allemaal een aanpak die aandacht heeft voor hun problemen en die hen hulp biedt, maar die ook grenzen kan trekken en die de samenleving kan beschermen. De afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd in werkwijzen die daaraan voldoen. Er is een intensieve samenwerking opgebouwd met zowel hulpverlenende organisaties als de strafrechtketen. We maken steeds betere integrale afwegingen en sturen bij waar nodig. Daar willen we mee doorgaan en die aanpak willen we verbeteren en actualiseren waar nodig.

Dit betekent voor de Persoons Gerichte Aanpak (PGA) vooral dat we ons de komende jaren richten op het behouden van de goede samenwerking met onze partners en het optimaliseren en concreter maken van onze werkprocessen en afspraken rondom al deze kwetsbare groepen. Op die manier willen we nog beter zicht krijgen op de bereikte resultaten en nog eerder bijsturen als dat nodig is. Ook op het gebied van jeugd willen we deze aanpak doorontwikkelen. Deze werkzaamheden zijn opgenomen onder "veilig opgroeien" actiepunten 7.

5 Maatwerkmogelijkheden blijvend onder de aandacht houden | secundair

Bij het besteden van overheidsbudget is verantwoording afleggen belangrijk. We willen iedereen eerlijk en gelijk behandelen. Daarom maken gemeenten regels en procedures die daarbij helpen. Meestal werkt dat prima. Helaas hebben regels soms ongewild een keerzijde. Dan komt er een zaak voorbij waarin de regels het onbedoeld moeilijker maken om te doen wat nodig is. De Gemeente Amersfoort heeft daarom al enige tijd een Maatwerk Vangnet regeling. Die regeling geeft professionals de mogelijkheid om maatwerk te leveren. Een fictief voorbeeld waarbij zoiets nuttig kan zijn:

Een vrouw met kinderen zit in een vrouwenopvang vanwege bedreigingen door haar ex-man. Hulpverleners zijn van mening dat het onverantwoord is dat ze weer naar huis terugkeert, zolang ze de sloten van de woning niet heeft vervangen en diverse andere veiligheidsmaatregelen rondom de woning heeft getroffen. Die kan ze niet betalen dus moet ze noodgedwongen in de opvang blijven. De kinderen kunnen daar niet naar school. Er zijn geen standaard voorzieningen voor woningbeveiliging. Met een maatwerk vangnet budget kunnen de benodigde voorzieningen toch snel getroffen worden.

De meeste hulpverleners weten de Maatwerk Vangnet voorziening gelukkig prima te vinden. Dat draagt er aan bij dat problemen snel en passend opgelost worden en vermindert in sommige gevallen ook veiligheidsrisico's. Toch komt het soms voor dat een professional er (nog) geen gebruik van maakt of niet zo snel als wenselijk. Dat kan bijvoorbeeld komen door personeelsverloop, afwijkende beelden over hoe de regeling werkt of door een onnodige terughoudendheid om zomaar zelfstandig publiek geld in te zetten. Daarom is het goed om er in te blijven investeren dat professionals goed bekend zijn met de regelingen die er zijn en dat ze de ruimte voelen om deze regelingen te gebruiken. Daarbij kan ook blijvend onder de aandacht worden gebracht dat ze waar nodig door kunnen verwijzen naar team complexe casuïstiek. Dit team pakt zaken op door middel van de Doorbraakmethodiek zodat maatwerk

ook in de meest complexe zaken mogelijk is. Dit sluit eveneens aan op de doelen van de organisatie-agenda van de Gemeente Amersfoort. Standaard wat kan, maar met behoud van de menselijke maat.

6 Korte actiepunten veilig samenleven | secundair

- Overweeg in **welzijnsbeleid / wijkwerk** (extra) te investeren in buurtbemiddeling en/of andere vormen van ondersteuning bij het oplossen van conflicten en behoud voorzieningen die er al zijn. Hitte maakt dat mensen een korter lontje kunnen hebben en minder van elkaar verdragen. Daar komt bij dat men meer buiten leeft en dat mensen het steeds moeilijker vinden om elkaar op een goede manier aan te spreken.
- De stijgende prijzen van vastgoed hebben ook invloed op de kosten van maatschappelijk vastgoed. Daardoor wordt het belangrijker om **opvangcentra** zo efficiënt mogelijk te gebruiken. Het is begrijpelijk dat er dan in sommige gevallen situaties ontstaan waarbij bepaalde doelgroepen samen gehuisvest worden (verslaafden, licht verstandelijk beperkt, GGZ, jong/oud) Het komt voor dat mensen elkaar daar negatief beïnvloeden. Efficiënt omgaan met ruimte is in de huidige markt onvermijdelijk, maar het is wenselijk om daarbij mensen wel zoveel mogelijk een eigen kamer te bieden en aandacht te houden voor de risico's van wederzijdse negatieve beïnvloeding

Veilig opgroeien

7 Investeren op jeugd | primair

Voor de jeugdgroepenaanpak is een update nodig. Er zijn vele betrokken mensen die nauw samenwerken om jeugd veilig te laten opgroeien. Dat levert mooie resultaten op. Toch is het nodig om die aanpak beter te borgen en aan te sluiten op de doelen in dit IVP. Dat willen we doen door in de komende jaren te focussen op:

- Maatwerk, zowel voor individuele jongeren als per wijk
- Onze informatiepositie vergroten over hoe het met jongeren gaat (ook online)
- De preventie van criminele aanwas. We voorkomen dat jeugd in de drugscriminaliteit belandt door het inzetten van preventieve, verhelpende en repressieve interventies.
- De nazorg voor ex-gedetineerde jongeren verder ontwikkelen
- Betere aansluiting tussen de verschillende op jeugd gerichte overlegvormen / interventies
- Investeren in jeugd als dader/ slachtoffer van cybercrime (zie ook veilig online)

8 Korte actiepunten veilig opgroeien | secundair

In gesprekken met het **onderwijs** is het wenselijk om alert te zijn op mogelijkheden om de lokale democratie en/of handhavers te betrekken bij bestaande lessen, bijvoorbeeld rondom maatschappijleer of maatschappelijke stages. Op die manier vergroot je bekendheid en verklein je kans op onterechte vooroordelen en wantrouwen. In verkeerslessen verdient het daarnaast de overweging om extra aandacht te besteden aan veilig elektrisch fietsen. (veilig opgroeien, veilige fysieke ruimte)

Veilig online

9 De aanpak van digitale weerbaarheid | primair

De afgelopen jaren heeft Amersfoort een voortvarende start gemaakt met de aanpak van digitale weerbaarheid. Gemeente Amersfoort was één van de eerste gemeenten die een eigen aanpak op dit thema heeft ontwikkeld. Inmiddels is er landelijk toenemende aandacht voor het thema en komt het bij meer en meer gemeenten op de agenda. De verschuiving van klassieke criminaliteit naar (deels) digitale criminaliteit zet door. Inmiddels is online oplichting het meest voorkomende delict waar men slachtoffer van wordt. Het belang van deze aanpak is dus blijvend groot.

Wij willen onze aanpak dan ook onverminderd voortzetten, waarbij we ons vooral richten op:

- Inzicht in aard en omvang van slachtofferschap
- Weerbaarheid van onze eigen organisatie
- Preventie en bewustwording bij kwetsbare groepen en daders
- De voorbereiding op cyberincidenten, rampen en crises

Daarbij is het goed om op te merken dat we de afgelopen jaren een deel van de aanpak hebben gefinancierd met externe subsidies. Nu het onderwerp landelijk meer en meer opgepakt wordt, is de vraag of die mogelijkheid er ook de komende jaren nog zal zijn. We verwachten dat we het wegvallen van subsidiemogelijkheden kunnen opvangen met verschuivingen binnen de bestaande budgetten. Mocht dat niet afdoende zijn dan zullen we extra middelen aanvragen via de kadernota om de bestaande aanpak te kunnen continueren.

Veilig in de fysieke ruimte

10 De basis behouden & versterken fysieke ruimte | primair

In het focusgebied Veilige Fysieke Ruimte wordt afzonderlijk aandacht besteedt aan het inrichten van nieuwe openbare ruimte en aan ruimtelijke oplossingen voor sociale problematiek. Deze onderwerpen hebben onze bijzondere aandacht omdat er de komende jaren veel huizen bijgebouwd moeten worden. Er zijn ook veel taken die te maken hebben met veiligheid in de fysieke ruimte die tot de basis van ons werk behoren. Die blijven we uiteraard ook doen. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- De voorbereiding op rampen en crises en het binnen het verband van de Veiligheidsregio Utrecht investeren in goede en tijdige brandweezorg en brandpreventie
- De communicatie over de risico's die inwoners kunnen treffen en wat zij en wij daartegen kunnen doen
- Het beoordelen van plannen voor het opsporen van ontplofbare oorlogsresten uit WO II
- De voorbereiding op de jaarwisseling
- De regievoering op cameratoezicht en het actualiseren van het beleid cameratoezicht
- Het acteren op actualiteiten zoals plotselinge onvoorziene toenames van bepaalde vormen van criminaliteit

11 Kennis bevorderen ruimtelijke aspecten van veiligheid | primair

De komende jaren zal er door nieuwbouw, vergroening en de komst van alternatieve energiebronnen veel openbare ruimte bijkomen of veranderen. Voor de aanleg van die openbare ruimte zijn normen. Die normen hebben met name betrekking op fysieke aspecten zoals bijvoorbeeld de hoogte van verkeersdrempels of de breedte van de weg. Er zijn ook sociale aspecten die minstens net zo belangrijk zijn. Een pannakooi ingeklemd tussen hoogbouw verhoogt het risico dat omwonenden overlast ervaren. De hoogte van een heg kan bepalen of er in een speeltuin gehangen of gedeald wordt en of ouders en handhavers er goed toezicht kunnen houden.

Daarnaast brengt klimaatverandering bepaalde risico's met zich mee die je kunt verminderen door een goede ruimtelijke inrichting. Denk aan het tegengaan van oververhitting van mensen door het plaatsen van drinkwaterpunten en schaduwgevende begroeiing.

Natuurlijk is veiligheid niet altijd doorslaggevend bij het maken van keuzes over de openbare ruimte. Dat neemt niet weg dat het wel verstandig is om goed in beeld te brengen wat de consequenties kunnen zijn van bepaalde keuzes. Er is veel kennis aanwezig over deze onderwerpen maar deze kennis is versnipperd en zit soms bij individuele medewerkers. Nu we in de komende jaren relatief veel openbare ruimte zullen moeten inrichten, lijkt het de moeite waard om dit soort kennis beter te borgen en te ontsluiten. Daarom willen we ervoor zorgen dat sociale veiligheidsthema's beter worden ingebed in de procedures / handleidingen die nu worden gebruikt voor het inrichten van de openbare ruimte.

12 Ruimtelijke oplossingen voor sociale problematiek | secundair

Woonoverlast door onbegrepen of sociaal onwenselijk gedrag is van alle tijden. Toch zijn er in deze tijd omstandigheden die voor meer woonoverlast zorgen dan vroeger. Door de individualisering hebben mensen minder hulp van vrienden en familie en de drempel om elkaar ergens op aan te spreken is hoger.

De afgelopen decennia zijn we ook tot het inzicht gekomen dat het niet goed is om mensen langdurig in een voorziening op te nemen. Als gevolg hiervan wonen er meer mensen in woonwijken die daar niet altijd alle vaardigheden voor hebben, hetgeen tot overlastsituaties kan leiden.

Op dit moment wordt woonoverlast meestal opgelost met een persoonsgerichte aanpak. Die bestaat uit een combinatie van meerdere interventies zoals hulpverlening, bemiddeling, inzet van het huurrecht of in extreme gevallen het strafrecht. Dit zijn oplossingen die gericht zijn op de persoon. Er is landelijk beperkt ervaring met oplossingen of preventiemaatregelen die te maken hebben met het gebouw waar mensen in wonen. Deze oplossing is alleen duur en lastig te implementeren.

Het is aannemelijk dat kijken naar oplossingen in het fysieke domein kansen biedt. Er valt dan bijvoorbeeld te denken aan prikkelarme woningen, huizen met een bepaalde afstand of oriëntatie tot andere woningen of woningen met extra geluidsisolatie.

Deze alternatieve mogelijkheden zijn niet even snel in bestaande projecten in te passen. De financieringsstromen van bouw en hulpverlening bijvoorbeeld zijn strikt gescheiden. Een besparing aan de ene kant is dus niet meteen dekkend voor de extra kosten aan de andere kant. Er zit grote tijdsdruk op de snelle realisatie van nieuwe woningen en er is nog weinig kennis over wat wel en niet werkt. Omdat Amersfoort over een langere periode veel huizen bouwt, is het goed om de mogelijkheden op dit gebied

nu te gaan te verkennen. Dat kan door ervaringen in de rest van het land in kaart te brengen of verkennend onderzoek te doen naar casuïstiek.

13 Korte actiepunten Veilig in de Fysieke Ruimte | secundair

- Klimaatverandering gaat verandering veroorzaken in gedrag en dat heeft invloed op de onderwerpen en plaatsen waarop gehandhaafd moet worden. Besteed daarom in nieuw op te stellen **handhavingsbeleid** / uitvoeringsplannen aandacht aan bijvoorbeeld verschuiving van recreatie van stad naar natuur- en zwemgebieden, voor een langer terrassenseizoen en voor de risico's die mogelijk gepaard gaan met meer en snellere elektrische fietsen.
- Besteed in nieuw **horeca- en terrassenbeleid** aandacht aan een verlenging en intensivering van het seizoen en (voor zover dat nog niet het geval is) aan de veiligheid van bijvoorbeeld parasols en afzettingen tijdens extreem weer (storm)
- Besteed in **evenementenbeleid** waar nodig extra aandacht aan de gevolgen van extreem weer. Denk daarbij aan de stormbestendigheid van objecten maar ook aan drinkwatervoorzieningen en schaduw voor bezoekers.
- Klimaatverandering maakt zwemmen steeds aantrekkelijker. De komende jaren gaat er geïnvesteerd worden in het realiseren van meer zwemgelegenheden en tegelijkertijd groeit de groep volwassenen die niet kan zwemmen (o.a. door de komst van vluchtelingen). Het kan dus de moeite waard zijn om te onderzoeken in **sportbeleid** of gesubsidieerde zwemles ook toegankelijk moet zijn voor volwassen minima. Bij het zoeken naar nieuwe zwemplekken is het verstandig goed te kijken naar preventie van jeugdoverlast omdat zwemwater relatief veel jeugd trekt.
- Nu er steeds meer elektrische voertuigen en zonnepanelen komen, is het aannemelijk dat er ook meer behoefte ontstaat aan de opslag van elektriciteit in grote accu's. Op dit moment is het gebruikelijk dat brandstof en verwarmingsmateriaal vooral centraal (in tankstations en bij nutsbedrijven) wordt opgeslagen. Daar zijn goede **externe veiligheidsregels** voor. In de toekomst gaat energieopslag hoogstwaarschijnlijk meer versnipperen en plaatsvinden bij particulieren en komen er ook andere vormen van energie bij zoals waterstof. Dat brengt andere vragen met zich mee. Het is verstandig daar in een vroeg stadium bij stil te staan.

Algemene / organisatorische actiepunten

14 Meer aansluiting creëren tussen gebiedsgericht en beleidsinhoudelijk werken | primair

Een van de wensen van de raad en het college is om meer wijkgericht te werken en dichter bij de inwoners te staan. Dat dient ook de veiligheid.

Om een veiligheidsprobleem, zoals bijvoorbeeld ondermijnende drugsriminaliteit, goed aan te pakken, is het belangrijk om de wijk goed te kennen en om een uitgebreid lokaal netwerk te hebben. Aan de andere kant is dat netwerk op zichzelf niet voldoende. Je hebt ook specialistische kennis en regionale samenwerking nodig. Welke aanpak werkt in andere gemeenten? Wat is de juridische context? Hoe verdeel je je capaciteit over verschillende wijken?

Al deze taken kunnen niet bij één persoon liggen. Daarom zijn de taken gesplitst. De gebiedsmanagers, wijkagenten en wijkteams van de stad vervullen een onmisbare rol in het opbouwen en onderhouden van netwerken. Het team veiligheid bezit de specialistische kennis en een uitgebreid bestuurlijk en regionaal netwerk.

Er wordt vanzelfsprekend nu al veel samengewerkt. Gebiedsmanagers profiteren van de kennis van vakspecialisten en andersom hebben de specialisten de gebiedsmanagers nodig om ingangen in de wijk te vinden of om achtergronden te geven bij een probleem. Toch is er ook ruimte voor verbetering.

De afgelopen jaren begint de samenwerking vaak met een veiligheidsvraagstuk in een bepaalde wijk. Er is dan dus al iets aan de hand. We willen daar graag verandering in brengen. We willen een meer structurele samenwerking tussen gebiedsgerichte netwerkers en thematisch deskundigen organiseren. Zo kunnen we beter en sneller inspelen op wat er leeft onder inwoners en ondernemers en kunnen we de kennis uit de samenleving gebruiken voor het effectiever maken van beleid. Meer participatie en het vergroten van de heterdaadkracht zijn voor ons daarbij belangrijk.

Er zijn diverse manieren om invulling te geven aan een nauwere samenwerking tussen gebiedsgericht en thematisch. We gaan onderzoeken welke het meest passend is en nemen de implementatie daarvan op in onze jaarlijkse uitvoeringsplannen.

15 Domeinoverstijgende afstemming | secundair

Binnen gemeenten houden veel overlegorganen, teams en afdelingen zich bezig met casuïstiek. Zo kan het zijn dat er door een persoon een traplift en een bouwvergunning wordt aangevraagd, terwijl er op dat adres ook jeugdzorg wordt ingezet en onderzocht wordt of er sprake is van een schijnhuwelijk. En dat is nog maar een klein deel van de talloze onderwerpen die kunnen spelen rondom een inwoner of

adres. Elk van onze afdelingen / teams heeft zijn eigen informatiebehoefte en zijn eigen systemen. Die systemen zijn over het algemeen niet gekoppeld. Gelet op de privacy van de betrokkenen is dat ook niet altijd wenselijk. Als je een bouwvergunning aanvraagt hoeft niemand te weten dat je ook met opvoedvragen bij het wijkteam bekend bent. Toch heeft het in de praktijk ook nadelen dat deze systemen niet gekoppeld zijn.

Op het moment dat je aan de slag bent met een vraag van of zorg over een inwoner, is er maar één mogelijkheid om te achterhalen wie in de gemeente nog meer bij dit adres / deze inwoner betrokken is. Je moet alle afdelingen en teams die mogelijk betrokken zijn persoonlijk vragen of dat zo is. Dat is tijdrovend en het risico is groot dat je iets mist. In sommige gevallen heeft dat vervelende consequenties. Een voorbeeld uit de praktijk (niet uit Amersfoort):

Een arbeidsmigrante die werd uitgebuit door een werkgever is voor haar eigen welzijn halsoverkop vertrokken uit de veel te dure gedwongen huisvesting waar haar werkgever haar in had geplaatst. Ze heeft hulp gevraagd bij het wijkteam en heeft zelf snel een kamertje gevonden op het industrieterrein. Daar zit echter geen woonbestemming op en het industriële pand voldoet niet aan de brandveiligheidseisen voor woningen. Drie dagen later komt er toevallig een controleur van bouw- en woningtoezicht langs. Hij start een procedure om mevrouw uit het pand te zetten. Hij staat toevallig op hetzelfde moment aan de deur als de hulpverlener van het wijkteam. beiden komen van de gemeente .

Wanneer er een eenvoudige mogelijkheid had bestaan om van te voren te checken of er bijzonderheden waren, dan had dat een hoop kunnen schelen. Er hadden afspraken gemaakt kunnen worden. De hulpverlening had mevrouw kunnen helpen een urgentie aan te vragen. De controle had op een later tijdstip uitgevoerd kunnen worden onder voorwaarde dat er wat extra brandveiligheids-maatregelen zouden worden doorgevoerd.

Dit type problemen komt helaas nogal eens voor en is er onder andere de oorzaak van dat het zo moeilijk is om integraal te werken. Er zijn systemen denkbaar om dit soort problemen binnen de grenzen van de privacywetgeving te ondervangen. Die kunnen ons helpen inwoners beter en passender te helpen.

16 Versterken samenwerking rond juridisch advies | secundair

Hoewel Gemeente Amersfoort een eenvoudig systeem met minder regels nastreeft, is dat niet altijd haalbaar. Nederland is een land van regels. Die regels zijn er niet voor niets. Toch zijn ze soms ook beperkend en hebben ze ongewenste gevolgen voor de dienst- en hulpverlening aan inwoners. In de brainstormsessies kwam naar voren dat professionals soms het gevoel hebben dat ze niet kunnen doen wat ze nodig vinden omdat er specifieke regels zijn die dat verbieden. Dat speelt bijvoorbeeld op het gebied van privacy, maar komt ook bij bouwvergunningen en andere thema's voor. Een voorbeeld:

Personen met psychische aandoeningen vertonen helaas soms overlastgevend of aanstootgevend gedrag. In veel gevallen weten omwonenden niet dat de oorzaak van het gedrag ligt in een psychische aandoening. Ze weten ook niet of er al aan een oplossing wordt gewerkt. Vanuit privacy oogpunt mogen omwonenden niet geïnformeerd worden. Het gaat immers om medische informatie. Dat heeft soms wel ernstige gevolgen. Als burens het gedrag van een psychiatrisch patiënt als gevaarlijk of asociaal interpreteren en denken dat er niets gedaan wordt, bestaat het risico dat ze het recht in eigen hand nemen.

Er is breed begrip voor het feit dat regels nodig zijn. Elke professional die we hebben gesproken respecteert de wet en wil het goede voorbeeld geven. Ook is er veel waardering voor de expertise van juristen. Tegelijk is er ook frustratie als het ene belang het andere bijt.

Tijdens de brainstormsessies bleek dat er verschillende oorzaken zijn voor dit probleem. Veel niet-juristen denken onterecht dat het recht zwart-wit is. Ook denken ze dat het recht erg ingewikkeld is en daardoor eng om erover in gesprek te gaan. Daar komt bij dat juridisch advies vaak pas laat wordt aangevraagd. Die combinatie van factoren heeft een paar vervelende gevolgen; als je laat om advies vraagt, is er weinig tijd om een compleet advies, voorzien van alternatieven op te stellen en te bespreken. In die gevallen zul je het dus vaak moeten doen met de hoofdlijn. Wanneer professionals die hoofdlijn als definitieve uitkomst zien en een drempel ervaren om erover door te praten, ontstaan ongewenste situaties.

Er zijn meer belangen dan alleen het recht en in veel gevallen is er ook een juridische onderbouwing mogelijk voor alternatieve standpunten. De expertise om hierover mee te denken is aanwezig bij team juridische zaken. Om dat te kunnen doen moet er alleen wel tijdig een gesprek tot stand komen waarin de adviesvrager voldoende kennis heeft om gericht door te kunnen vragen.

Voor een kwalitatief hoogwaardig juridisch proces is het goed als er nagedacht zou worden over manieren om te bevorderen dat advies eerder wordt gevraagd. Dat kan bijvoorbeeld door als jurist periodiek mee te kijken met de planning van teams of door veel voorkomende onderwerpen zoals privacyconvenanten in concept klaar te leggen of je tijdig voor te bereiden op de implicaties van nieuwe technieken.

Verder kan de drempel om (aanvullend) advies te vragen worden verlaagd. Dat kan bijvoorbeeld door een duidelijke handleiding juridisch advies voor leken en door te zorgen dat die ook regelmatig onder de aandacht wordt gebracht. Er kan in zo'n stuk bijvoorbeeld aandacht worden besteed aan het feit dat het recht niet zwart-wit is, dat je mag vragen naar juridische onderbouwing van tegengestelde standpunten en dat het soms mogelijk is om van juridisch advies af te wijken, zolang je in de besluitvorming maar transparant bent over je redenen en de risico's.

17 Communicatie en participatie | secundair

In de brainstormsessie over sociale samenhang was veel aandacht voor de (emotionele) draagkracht van inwoners en voor de behoeften die ze hebben als ze contact zoeken met de overheid. Ook kwam naar voren dat mensen vaak te drukbezet zijn om deel te nemen aan participatie in de vorm waarin wij die aanbieden. We hebben als overheid verwachtingen van inwoners en ondernemers. Dat zijn verwachtingen die vanuit ons bezien eenvoudig lijken, maar die voor de individuele inwoner of ondernemer te tijdrovend, te emotioneel belastend of te moeilijk kunnen zijn.

Op het moment dat je zit met schulden, opvoedproblemen, huiselijk geweld of andere vormen van stress, dan neemt je vermogen om problemen op te lossen sterk af. Ook voor iemand met normale of bovengemiddelde verstandelijke vermogens kan het dan een hele opgave zijn om een formulier in te vullen, een telefoontje te plegen of een informatieavond bij te wonen. Dit wordt nog lastiger als je te maken hebt met een verstandelijke beperking, psychische- of taalproblemen.

Als drukbezette professional of ondernemer ontbreekt het je soms simpelweg aan de tijd om veel te investeren in uitgebreide participatietrajecten. In sommige gevallen verwacht je dat de overheid de dingen gewoon snel en efficiënt doet, zoals je zelf ook je werkzame leven en/of bedrijf inricht. Voor professionals die veel één op één met inwoners en ondernemers werken

zijn deze verschillende belevingswerelden een bekend fenomeen. Voor professionals die iets meer op afstand staan, kortere contacten hebben en zelf een ander referentiekader hebben, ligt het soms lastiger. Zo kan het voorkomen dat je als gemeente in jouw beleving laagdrempelig bent en veel participatiemogelijkheden biedt, maar dat je bepaalde groepen toch niet of nauwelijks bereikt.

Een ander fenomeen dat werd benoemd en dat hiermee samenhangt, is de emotionele component van communicatie. Als twee inwoners beiden dezelfde vraag stellen aan de overheid, dan krijgen ze vaak hetzelfde antwoord. Dat lijkt logisch, maar dat is het niet altijd. Je kunt kapotte lantaarnpalen melden uit burgerzin, maar ook omdat je een keer een nare ervaring had op die plek en er nu niet meer langs durft. Iemand die heel moeilijk kan schrijven en geen vertrouwen heeft in instanties, heeft een hele drempel overwonnen als hij een e-mail stuurt, terwijl dat voor een ander misschien niet geldt.

De wijze waarop wij aandacht hebben voor de vermogens, leefwereld en emoties van inwoners heeft gevolgen voor hoe zij tegen de overheid aankijken. Een betere aansluiting op de leefwereld van inwoners, juist als die verschilt van de onze, draagt er aan bij dat de kloof tussen burger en overheid niet verder groeit. Voor de groep mensen met problemen of beperkingen geldt dat in het bijzonder. Zij hebben, mede door bovenstaande fenomenen, soms het idee dat de overheid er niet voor hen is. Dat heeft uiteindelijk op grotere schaal ook gevolgen voor de veiligheid en bestuurbaarheid van Nederland. Vandaar dat deze aanbeveling is opgenomen in het IVP.

In het [rapport Gezag herwinnen](#) van de Raad voor Openbaar Bestuur zegt een geïnterviewde politieagent hierover het volgende:

'Wanneer de overheid bij een meerderheid van de burgers geen commitment meer heeft, doordat de normen en waarden van de overheid niet meer hetzelfde zijn als die van de meerderheid van burgers, is het gedaan met het gezag en de macht van de overheid. Kortom bij een massaal overtreden van de wetten is de politie machteloos, alleen al door gebrek aan menskracht om op te treden.'

Er is overigens al heel veel geïnvesteerd in begrijpelijk en passend communiceren. Gemeenten hebben de afgelopen jaren hard gewerkt om begrijpelijker te schrijven, websites te vereenvoudigen en handelingen gemakkelijker te maken. Dat helpt. Toch is er nog winst te behalen.

Amersfoort kan dit probleem niet in haar eentje oplossen. De gemeente is maar één instelling en mensen vormen hun mening over de overheid op basis van vele ervaringen. Toch kun je lokaal een verschil maken door in je participatiebeleid, in opleidingstrajecten voor ambtenaren en/of bij het ontwikkelen van procedures nog meer stil te staan bij de psychologische component van contact met inwoners. Hoe simpel je formulier ook is, het blijft een formulier. Op het moment dat iemand er behoefte aan heeft om even persoonlijk gehoord te worden dan is een formulier, hoe simpel ook, niet effectief.

We kunnen wat vaker gewoon bellen of op de fiets stappen en mensen op straat bevragen. Door anders te werken, in opleidingen aandacht te besteden aan dit onderwerp en door niet bang te zijn om onderscheid te maken, kunnen we meer mensen beter bereiken.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 4 juli 2023

de griffier

de voorzitter

BIJLAGEN

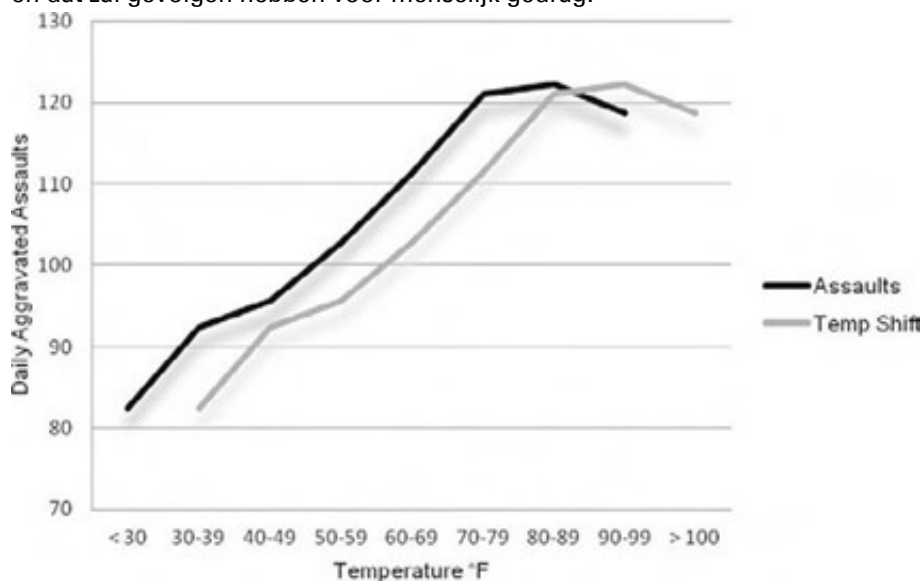
Cijfers

Conclusies over veiligheidsbeleid trekken aan de hand van veiligheidscijfers is moeilijk. Dat komt omdat er veel factoren zijn die veiligheidscijfers beïnvloeden. Als de criminaliteitscijfers dalen na het inzetten van nieuw beleid, dan kan dat betekenen dat het beleid werkt. Het kan ook het gevolg zijn van slecht weer of toegenomen angst om aangifte te doen. Daarom is het belangrijk om cijfers te bekijken samen met andere informatiebronnen. Vooral de ervaring van professionals op straat is daarbij van belang. Zij geven kleur en betekenis aan de cijfers. Twee maal per jaar worden daarom de laatste misdaadcijfers met een bijbehorende duiding naar de gemeenteraad gestuurd en op onze website gezet.

Om te voorkomen dat dezelfde informatie meermaals wordt verstrekt, bevat dit IVP niet opnieuw de klassieke misdaadcijfers. In plaats daarvan maken we graag gebruik van de gelegenheid om cijfers te delen die wat meer inzicht geven in de veiligheidseffecten van maatschappelijke ontwikkelingen. Wie geïnteresseerd is in meer cijfers kan op amersfoortincijfers.nl, via veiligheidscoalitie.nl, data.politie.nl of via [StatLine \(cbs.nl\)](http://StatLine.cbs.nl) meer informatie vinden.

Klimaatverandering

Het klimaat heeft effect op allerlei aspecten van ons leven, maar waar we niet altijd bij stil staan is de invloed van warm weer op ons gedrag. Hoewel je zou vermoeden dat mensen een beter humeur hebben met goed weer, geven de cijfers iets anders aan. Uit onderzoeken in verschillende landen blijkt structureel dat misdaadcijfers toenemen bij een stijgende temperatuur. Er is geen consensus over hoe dat komt. Mogelijk treffen mensen elkaar meer in de buitenruimte, consumeren ze meer alcohol in warm weer of zijn er andere factoren die de gelegenheid tot misdaad vergroten. Er zijn echter ook onderzoeken die zeggen dat de hitte zelf ons lichamelijk oncomfortabel maakt en daardoor prikkelbaarder en agressiever. Hoe dan ook zien we de effecten van temperatuur in de dagelijkse praktijk van politie en handhavers. Op mooie dagen zijn er van oudsher meer incidenten. Klimaatverandering brengt meer warme dagen en dat zal gevolgen hebben voor menselijk gedrag.

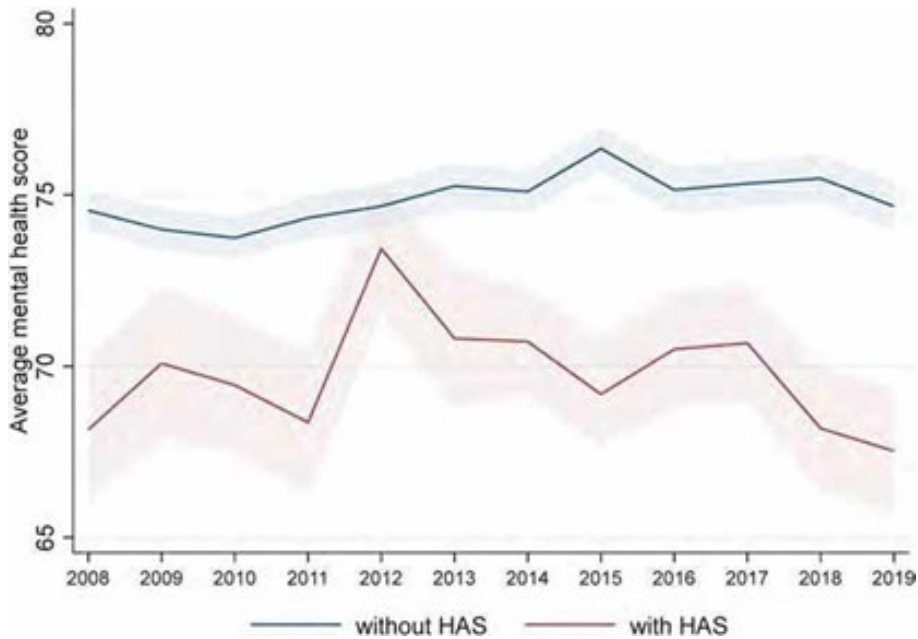

Hierboven: een tabel uit een onderzoek uitgevoerd in Dallas Texas, waarin te zien is hoe het aantal ernstige mishandelingen toeneemt als de temperatuur stijgt daarbij geldt wel de nuance dat boven een bepaalde temperatuur het aantal weer afneemt. Het is dan te heet om erg actief te zijn, ook in agressieve zin.

(bron: *Temperature and Violent Crime in Dallas, Texas: Relationships and Implications of Climate Change August 2012 The Western Journal of Emergency Medicine*)

Woningnood

Een thuis vormt voor de meeste mensen de basis van hun bestaan. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat problemen rondom wonen voor veel stress zorgen. De Universiteit van Amsterdam heeft recent onderzoek gedaan naar stress over de betaalbaarheid van je huis (Housing Affordability Stress, ofwel HAS) Vooral jongeren en huurders blijken veel stress te ervaren rondom de betaalbaarheid van hun woning. Op het gebied van veiligheid is vooral relevant wat het effect van deze stress is op de mentale gezondheid van mensen. Die blijkt aanzienlijk.

In bovenstaande tabel zien we dat mensen die stress hebben over de betaalbaarheid van hun huis, duidelijk slechter scoren op mentale gezondheid dan mensen die die stress niet ervaren. Hoewel de meeste mensen die mentale problemen hebben daar gelukkig goed mee omgaan en de juiste hulp krijgen, geldt dat helaas niet voor iedereen. Voor een deel van de mensen zullen woonproblemen en andere problemen in hun leven zich dusdanig opstapelen dat het uiteindelijk resulteert in overlastgevend en/of strafbaar gedrag. Woonstress is zelden of nooit de enige factor bij het ontstaan van zulk gedrag, maar elke extra bron van stress kan de spreekwoordelijke druppel zijn. Bovendien slaat hulpverlening slechter aan bij mensen die in onzekerheid verkeren over hun woonsituatie en zijn hulpverleners veel tijd kwijt met het zoeken naar geschikte woonruimte voor deze mensen.

Bron tabel: Rowan Arundel, Ang Li, Emma Baker & Rebecca Bentley (2022): *Housing unaffordability and mental health: dynamics across age and tenure*, *International Journal of Housing Policy*, DOI: 10.1080/19491247.2022.2106541.

Technologie

Maatschappelijke ontwikkelingen hebben effect op criminaliteit. En dat geldt vooral voor ontwikkelingen op het gebied van technologie en digitalisering. Criminelen gaan met hun tijd mee. Waar het vroeger aantrekkelijk was om bij een inbraak een TV te stelen, is dat nu al lang niet meer het geval. In plaats van het apparaat zelf stelen dieven nu vaak liever de informatie die daarop staat. Technologie heeft niet alleen invloed op wát criminelen stelen, maar vooral ook op hoe ze dat doen. Het internet biedt talloze mogelijkheden om anoniem en op veilige afstand van je slachtoffer te blijven. In onderstaande tabellen zien we hoe klassieke en digitale delicten in de loop van de tijd steeds dichterbij elkaar toe zijn gekomen.

Datzelfde is ook te zien als mensen wordt gevraagd waar ze in 2022 slachtoffer van geworden zijn. Bijna 10 procent van de mensen rapporteert in 2022 slachtoffer te zijn geworden van een vorm van online oplichting. Deze cijfers zijn overigens lang niet altijd terug te zien in aangiftes. Criminelen zijn op de hoogte van het feit dat er van lage bedragen vaak geen aangifte wordt gedaan. Het kan dus aantrekkelijk zijn om vele mensen voor een klein bedrag op te lichten met bijvoorbeeld een frauduleuze webwinkel. Digitale criminaliteit wordt door criminelen ook gebruikt om een startkapitaal te genereren waarmee ze zich kunnen inkopen in de georganiseerde drugscriminaliteit. Op specifieke delen van het internet zijn handleidingen en startpakketten te koop om je eigen online oplichtingsbedrijfje op te starten.

Sociale samenhang

De term 'kloven' in de samenleving horen we regelmatig in het nieuws. Het is niet altijd meteen duidelijk welke kloof er bedoeld wordt. Wel is duidelijk dat het ons zorgen baart dat niet iedereen even goed mee kan of wil doen. Er zijn vele cijfers die kloven laten zien. Vanuit een oogpunt van veiligheid is vertrouwen in instituties een nuttig beginpunt.

Een veilige samenleving vraagt om draagvlak. Als mensen geen vertrouwen hebben in de parlementaire democratie of in de goede intenties van uitvoerende en controlerende machten zoals politie of pers dan kan dat grote gevolgen hebben. Voorbeelden daarvan zijn het in brand steken van 5G masten, coronarellen of geweld tegen verslaggevers.

Vertrouwen in organisatie in % (2021)

Onderwerp	Opleidingsniveau		Woonplaats		Migratie achtergrond		
	vmbo	hbo	stedelijk	platteland	Nederland	niet westers	westers
Pers	40,6	51,5	47	37,6	47	39	45,8
Politie	76,8	83,5	80,6	80	81,4	69,4	75,9
Tweede Kamer	35	49,8	42,8	36,3	42,3	44,4	40,3
Ambtenaren	42,3	49,8	46,7	40,2	45,4	54,5	42,6

Bron: CBS (Inmiddels heeft het CBS een andere indeling in haar onderzoek naar bevolkingsgroepen omdat het onderscheid westers/niet westers mogelijk stigmatiserend is. De cijfers over 2021 zijn echter alleen beschikbaar in de oude indeling. CBS introduceert nieuwe indeling bevolking naar herkomst)

Een ander onderwerp dat van invloed is op de samenhang in de samenleving is de georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Normen en waarden die door de meesten van ons worden nagestreefd, zijn voor criminelen niet of nauwelijks van betekenis. Zo worden jongeren verleid tot criminele hand en spandiensten, wordt xtc-afval in de natuur gedumpt en is (dreiging met) geweld een normaal onderdeel van het dagelijks leven. De georganiseerde ondermijnende criminaliteit veroorzaakt op die manier een tweedeling in de samenleving.

Enerzijds zijn er de mensen die, al dan niet uit vrije wil, meedraaien in een systeem dat puur gericht is persoonlijk gewin en dat geen enkel oog heeft voor de prijs die we daar als samenleving voor betalen. Anderzijds zijn er de mensen die (al dan niet met enige tegenzin) inzien dat je goede resultaten voor jezelf alleen kunt bereiken door te functioneren binnen een systeem dat ook de samenleving als geheel dient. De tegenstellingen en spanningen tussen die twee werelden nemen toe naarmate de invloed van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit toeneemt. Daarom is het interessant om meer te weten over drugsgebruik. Er zijn geen cijfers specifiek over cocaïnegebruik voor Amersfoort, maar er is geen reden om aan te nemen dat dit sterk afwijkt van het landelijk gemiddelde.

Nederland*Gebruikscijfers van cocaïne in Nederland:*

	Ooit	Laatste maand
Bevolking (18+)	4,9% (650.000 mensen)	0,8% (110.000 mensen)
Scholieren 12-16 jaar	1,3%	0,5%
Scholieren 15 jaar	2,5%	0,9%
Scholieren 17-18 jaar	3,2%	1,1%
Bezoekers feesten, festivals en clubs 21,7 jaar	32,5%	12,4%

Meer interessante achtergronden over het gebruik van diverse soorten verdovende middelen zijn te vinden op www.trimbos.nl en via [Cijfers en feiten drugsgebruik | Loketgezondleven.nl](#)

VERANTWOORDING

Werken voor de overheid vraagt om verantwoording. Overheidsuitgaven worden gedaan met gemeenschapsgeld. Het is belangrijk dat de gemeenschap kan nagaan of dat geld goed wordt besteed. Je kunt als inwoner of ondernemer immers niet kiezen voor een andere overheid. Tegelijk heeft verantwoording afleggen ook minder positieve kanten. Te veel focus op verantwoording kan een cultuur met zich meebrengen waarin professionals minder open zijn of een drempel ervaren om nieuwe dingen te proberen. Ook komt het voor dat verantwoording wordt teruggebracht tot het vergelijken van cijfers. Dat doet geen recht aan het werken in een complexe samenleving waarin je juist wilt dat professionals durven te pionieren om nieuwe wegen te vinden.

Om samen een goede balans te vinden tussen verantwoorden en vertrouwen, willen wij graag aan het begin van deze beleidsperiode aangeven hoe we dat gaan doen. Het is goed om te weten hoe verantwoording tot nu toe werd vormgegeven. Normaal gesproken wordt een IVP aan het einde geëvalueerd en wordt er halverwege (na twee jaar) een tussentijdse evaluatie aangeboden aan de raad. Qua cijfermateriaal wordt er halfjaarlijks een Raadsinformatiebrief (Rib) aangeboden met de actuele politiecijfers.

In de gesprekken met professionals komt naar voren dat men het afleggen van verantwoording belangrijk vindt en vaak zelfs leuk. Mensen in het publieke domein zijn over het algemeen trots op hun werk en hebben er behoefte aan om dat te delen. Er is ook grote bereidheid om kritisch te kijken naar het eigen functioneren en te leren van fouten. Daarbij is het wel belangrijk dat er ook tijd en ruimte is om dilemma's in al hun nuance bespreekbaar te maken. Er is een zekere mate van onvrede met het feit dat die verantwoording soms uit tijdnood of praktische overwegingen wordt teruggebracht tot papieren rapportages of korte momenten. Er is behoefte aan meer persoonlijk contact en meer tijd voor het bespreken van nuances. Datzelfde gevoel is waarschijnlijk herkenbaar voor raadsleden en betrokken burgers.

In deze beleidsperiode willen we graag gaan experimenteren met manieren om de raad, onderzoekers en geïnteresseerde inwoners nog meer de mogelijkheid te geven om betrokken te worden bij de praktijk. De evaluaties op papier blijven ongewijzigd. Er moeten immers stukken zijn die achteraf kunnen worden geraadpleegd. Dat blijft de basis. In aanvulling daarop willen we de komende jaren meer gelegenheden creëren waarop we mensen uitnodigen om mee te kijken op de werkvloer of professionals vragen hun verhaal persoonlijk te doen. Daar komen ook dilemma's bij kijken:

- Veel van ons werk heeft betrekking op mensen met persoonlijke problemen. In het kader van privacy is het dus helaas, juist in de zaken met de grootste belangen, niet altijd mogelijk om mee te kijken. Een geanonimiseerde casus bespreken kan vaak wel.
- Het zal bij veel gelegenheden niet mogelijk zijn om alle geïnteresseerde personen tegelijk mee te nemen of uit te nodigen. De agenda's laten dat niet toe of het zou de activiteit te veel beïnvloeden als een groot aantal aanwezigen een andere rol heeft.
- Transparantie is gebaat bij wederzijds vertrouwen. Er moet dus per geval een werkvorm gezocht worden waarin je veilig van elkaar kunt leren en ook open kunt zijn over dingen die eventueel nog niet helemaal goed lopen.

Er wordt landelijk op veel plaatsen gezocht naar nieuwe methoden om rijker te verantwoorden en lerend te evalueren. Het voert te ver om hier alle initiatieven op te noemen, maar een leuk voorbeeld is dit filmpje waarin de politie en gemeente Rotterdam de samenleving inzicht geven in de manier waarop ze een integrale controle uitvoeren.

Om ervaring op te doen met dit soort nieuwe manieren van verantwoorden willen wij de komende jaren laagdrempelig experimenteren met verschillende werkvormen. In de tussentijdse en eindevaluatie gaan we in op de ervaringen die we hebben opgedaan.

FINANCIEN

Ter uitvoering van de ambities in het coalitieakkoord 2022-2026 op het gebied van ondermijning en kwetsbare jongeren is eind 2022 aan team Veiligheid 3 fte extra personele capaciteit toegekend.

Deze extra personele capaciteit hebben wij als volgt ingezet:

Bij team Veiligheid:	0,5fte projectleider voorkomen criminele aanwas
	0,5fte coördinatie casuïstiek t.b.v. lokaal ondermijningsoverleg en districtelijk- en regionaal teamondermijning
Bij team VTH	1 fte juridische capaciteit (Bibob en bestuurlijke maatregelen)
	1fte BOA t.b.v.de aanpak ondermijning

Over de inzet van de 2 fte die bij VTH zijn ondergebracht ontvangt team Veiligheid jaarlijks een verantwoording.

De onderstaande begroting voor de uitvoering van dit veiligheidsplan is deels gebaseerd op voorlopige schattingen. Een deel van de kosten betreft bekende vaste kosten (bijvoorbeeld regiobijdragen of kosten voor technische systemen). Die zijn zonder meer opgenomen. Andere kosten zijn afhankelijk van de projecten die we verbinden aan onze vier focusgebieden. Omdat die uitvoeringsplannen pas worden vastgesteld nadat het IVP zelf definitief is, zijn deze uitgaven deels geschat. Indexering voor de komende jaren is nog niet verwerkt. Deze tabel omvat de geschatte uitgaven exclusief vaste personele lasten.

Taak	2023	2024	2025	2026
Veilig samenleven				
Ondermijning	€ 10.939	€ 10.939	€ 10.939	€ 10.939
Veiligheid in beeld systeem	€ 4.242	€ 4.242	€ 4.242	€ 4.242
PGAx registratiesysteem	€ 44.430	€ 44.430	€ 44.430	€ 44.430
Persoonsgerichte aanpak	€ 10.939	€ 10.939	€ 10.939	€ 10.939
Wet verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (Khonraad)	€ 32.305	€ 32.305	€ 32.305	€ 32.305
Nazorg ex-gedetineerden	€ 57.825	€ 57.825	€ 57.825	€ 57.825
Regiobijdrage RIEC	€ 24.007	€ 24.007	€ 24.007	€ 24.007
Regiobijdrage zorg en veiligheidshuis	€ 52.106	€ 52.106	€ 52.106	€ 52.106
Openbare orde en maatschappelijke onrust	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Veilig opgroeien				
Jeugd en veiligheid	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Preventie criminele aanwas	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Veilig online				
Veilig online	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Veilig in fysieke ruimte				
Kennisbevordering	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Veilig uitgaan	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Cameratoezicht	€ 94.245	€ 94.245	€ 94.245	€ 94.245
Oud en Nieuw aanpak	€ 56.563	€ 56.563	€ 56.563	€ 56.563
Overig				
Communicatie	€ 23.246	€ 23.246	€ 23.246	€ 23.246
Actuele criminaliteit	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Regiobijdrage Bureau regionale veiligheidsstrategie	€ 35.090	€ 35.090	€ 35.090	€ 35.090
Totaal	€ 525.937	€ 525.937	€ 525.937	€ 525.937

TOTSTANDKOMINGSPROCES

Bij de totstandkoming van dit IVP wilden we breed in beeld krijgen wat de gevolgen zijn van maatschappelijke ontwikkelingen voor onze veiligheid. Tegelijkertijd staat vast dat we als gemeente niet alle gevolgen kunnen of moeten opvangen. Veel partijen hebben daarin een rol. Er moet focus worden aangebracht om effectief te kunnen zijn. Daarom hebben we een proces ontworpen wat begint met een brede analyse en eindigt in actiepunten. Beiden zijn nooit compleet. Een samenleving is te complex om in één schema te vangen. Er zijn te veel actiepunten nodig om alle problemen op te lossen. Dat zou onuitvoerbaar zijn. Toch is het ons inziens goed gelukt om op hoofdlijnen in beeld te brengen waar de uitdagingen liggen en waar wij mee aan de slag willen gaan. Hoe hebben we dat aangepakt?

Stap 1: Informatie verzamelen

Rondom elk van de vier maatschappelijke thema's is een sessie georganiseerd waar professionals uit allerlei vakgebieden en verschillende organisaties antwoord hebben gegeven op de volgende vragen:

1. Wat zijn de gevolgen van dit thema voor de veiligheid van Amersfoort?
2. Hebben wij en/of onze partners hier al een aanpak of oplossingen voor?
3. Waar zijn er nog kansen om het qua veiligheid te verbeteren?

Naast deze vier brainstormsessies heeft er ook een sessie plaatsgevonden met de gemeenteraad. Er zijn op verschillende momenten gesprekken gevoerd met willekeurige burgers die we op straat hebben aangesproken. We hebben de beschikbare cijfers rondom veiligheid en leefbaarheid bekeken, bestaand beleid opgezocht en de trendanalyse van onze regionale samenwerking (Bureau Regionale Veiligheidsstrategie) bestudeerd.

Stap 2: afbakening

De veiligheidsgevolgen van maatschappelijke ontwikkelingen zijn landelijk of zelfs wereldwijd voelbaar. We hebben in de brainstormsessies de ruimte open gelaten om die gevolgen breed in kaart te brengen. We wilden een zo integraal mogelijk beeld. Om te komen tot een werkbaar IVP was het vervolgens nodig om focus aan te brengen. Waar heb je als gemeentelijke afdeling veiligheid invloed op? Over welke onderwerpen kun je vanuit je eigen expertise praktische tips en adviezen geven aan andere vakgebieden? Uiteindelijk hebben we besloten om zaken als de zeespiegelstijging, gebruik van fossiele brandstoffen of de gevolgen van de komst van sociale media grotendeels buiten beschouwing te laten. Dat is niet omdat deze facetten onbelangrijk zijn voor onze veiligheid of omdat je er lokaal niets mee zou kunnen. Dat is omdat ze buiten de invloedssfeer of expertise van lokale veiligheidsprofessionals vallen. Wij zijn ons er van bewust dat deze afbakening altijd tot op zekere hoogte arbitrair is.

Ook rondom de veiligheid van dieren is een afweging gemaakt. Klimaatverandering, woningnood en spanningen in de samenleving hebben allemaal ook invloed op het welzijn en de veiligheid van dieren. Als veiligheidsprofessionals komen we zo nu en dan natuurlijk ook dieren tegen in onze casuïstiek. Wij proberen hun belangen zo goed mogelijk mee te wegen, maar van een specialisme diergezondheid of specifieke kennis op dit terrein is geen sprake.

Daarom zijn aanbevelingen rondom dieren niet opgenomen in dit IVP. In plaats daarvan hebben we ervoor gekozen onze bevindingen rondom dieren te bundelen en te bespreken met de beleidsmedewerker dierwelzijn, zodat we in onderling gesprek doorlopend kunnen kijken of en hoe dierenbelangen kunnen en/of moeten worden geborgd in onze werkwijzen.

Stap 2: De mindmaps

Met behulp van alle input en met inachtneming van de afbakening hebben we per maatschappelijke ontwikkeling een mindmap gemaakt. De mindmaps zijn een visueel hulpmiddel en onlosmakelijk onderdeel van dit IVP. Ze laten u zien waar de meest relevante raakvlakken zitten tussen het betreffende thema en veiligheid. Als u doorklikt op een onderwerp treft u in veel gevallen uitleg over het onderwerp aan, of informatie over wat we al doen op een specifiek gebied. De mindmaps zijn geen uitputtende opsomming van ons beleid, maar een schets van de maatschappelijke context. Inwoners, raadsleden en andere geïnteresseerden kunnen de mindmaps gebruiken om te zien wat er allemaal komt kijken bij veiligheid in een veranderende samenleving.

Als er in de mindmaps nummers staan dan verwijzen deze naar een actiepunt. Die actiepunten kunt u terugvinden in hoofdstuk 3. Op die manier kunt u in één overzicht zien wat er speelt, eventueel wat we daar al aan doen en wat we nog willen gaan verbeteren.

Bij het uitwerken van de mindmaps hebben we de volgende uitgangspunten gebruikt.

1. Voor de overzichtelijkheid zijn de mindmaps niet te gedetailleerd uitgewerkt. Een voorbeeld: **In de sessies kwam naar voren dat woningnood het risico op huiselijk geweld en kindermishandeling kan vergroten. Dat kan op meerdere manieren. Jongvolwassenen kunnen hun ouders mishandelen, partners elkaar of volwassenen hun kinderen of huisdieren. Bij al die gevallen hoort weer een iets andere aanpak. Professionals maken daar terecht onderscheid in. Voor de toegan-**

kelijkheid van de mindmaps is het minder relevant. Daarom splitsen we de mindmap in zo'n geval niet verder op dan "huiselijk geweld".

2. De mindmaps geven een breed overzicht van alle veiligheidsconsequenties die mogelijk komen kijken bij een maatschappelijk thema. Dat brede overzicht is goed, omdat het ons dwingt het hele speelveld te overzien en vooruit te denken. Het betekent niet dat een gemeente ook met al die onderwerpen (op dit moment) iets moet of kan doen. Daar waar we er wel actief mee bezig zijn, is er niet altijd een toelichting op onze aanpak op een website te vinden. De mindmaps met achterliggende links moet u dus niet zien als uitputtende checklist van taken of als overzicht van beleid. Ze zijn een analyse van de maatschappelijke context waarin we ons werk doen.

Voorbeeld: In de mindmaps staan onderwerpen als gamification of 3D-geprinte wapens. Er wordt niet gelinkt naar beleid of gemeentelijke websites over deze onderwerpen. Gamification is een onderwerp dat we meewegen in bestaand beleid (bijvoorbeeld bij de hack-games die we jongeren aanbieden op het gebied van cybercrime). 3D geprinte wapens zijn een ontwikkeling waar we alert op zijn, maar die we nu (nog) niet in de praktijk zien.

Stap 3: Actiepunten opstellen

Tijdens de sessies zijn er vele creatieve, bruikbare en soms ambitieuze suggesties gedaan over hoe het beter kan. Sommige daarvan waren heel praktisch en andere hadden betrekking op de grote vraag hoe je als lokale overheid invloed kunt hebben op mondiale ontwikkelingen. Binnen al die suggesties en inspirerende gesprekken is gezocht naar de rode draden en quick-wins. Deze zijn samengevat en vertaald naar actiepunten voor dit IVP.

De actiepunten zijn opgedeeld in twee sets. Eén primaire set voor de portefeuille veiligheid en een secundaire set voor andere beleidsafdelingen / portefeuilles. De klassieke set gaan we opnemen in IVP-uitvoeringsplannen. De overige actiepunten geven we mee aan andere afdelingen. Dit roept misschien de vraag op waarom we voor dit onderscheid in teams/ afdelingen hebben gekozen. We zijn immers één gemeente.

Dit heeft dezelfde reden als waarom echt integraal beleid opstellen voor overheden overal ter wereld een grote uitdaging is. In de samenleving spelen zich ontelbare processen af en die hangen op even zoveel manieren samen. Als inwoner of ondernemer ervaar je je dagelijks leven als één geheel. Je staat op en begeeft je in de auto of op de fiets naar school of werk en weer terug naar huis om even snel de hond uit te laten. Je bent je er terecht niet bewust van dat er honderden specialisten in directe of indirecte overheidsdienst voor nodig waren om na te denken over de aspecten van jouw dag. Er is nagedacht over je parkeerplek, de bereikbaarheid van je school, de economische aantrekkelijkheid van de stad voor je werkgever, het schema waarmee de hondenpoepbakken worden geleegd en nog veel meer.

De talloze specialisten die hierover hebben nagedacht moeten liefst alles met elkaar overleggen. Er moet bovendien ook verantwoording worden afgelegd over wat ze doen. Als de vrachtwagen die de hondenpoepbakken leegt elke week langskomt op het moment dat ouders hun kinderen van school halen, dan kan dat overlast en gevaar opleveren. Overlast waar je als inwoner of raadslid iemand op aan wilt kunnen spreken. U begrijpt dat het in de praktijk ondoenlijk is om al die specialisten te laten overleggen over elk besluit. Het zijn honderden ambtenaren en dagelijks duizenden grote en kleine besluiten. Daar komt bij dat die besluiten over het algemeen niet tegelijkertijd genomen worden. Degene die de planning voor het legen van de hondenpoepbakken maakt, moet dat misschien doen op een moment waarop de schooltijden nog niet bekend zijn. Daarom zijn gemeenten georganiseerd in afdelingen die doorlopend met elkaar zoeken naar de beste balans tussen overleg en actie, tussen nu meteen doen en eerst even afwachten tot er meer informatie is. De verantwoordelijkheid om aan dat ingewikkelde proces richting te geven is verdeeld over de diverse portefeuilles in het college van Burgemeester en Wethouders.

Voor het IVP geldt hetzelfde. Sommige actiepunten hangen nagenoeg geheel samen met veiligheid. Daarvan kunnen we zelf op dit moment de afweging maken dat ze wenselijk en haalbaar zijn en we kunnen inschatten hoe ze zich verhouden tot andere belangen. Deze actiepunten vormen de primaire set en daarmee gaan we dus zeker aan de slag.

Voor de tweede set actiepunten geldt dat niet. Daarvan kunnen we alleen aangeven wat in het belang van veiligheid goed zou zijn. We kunnen toetsen of andere specialisten ons idee ook goed vinden en hun mening meewegen. Zij zullen alleen zelf op een later moment (als ze hun beleid bepalen) in detail moeten gaan kijken of het inderdaad ook uitvoerbaar en wenselijk is en of er geen andere belangen zijn die op dat moment zwaarder moeten wegen.

Waarom is het dan toch van waarde om deze secundaire actiepunten nu al op te schrijven?

- Door op te schrijven wat vanuit een perspectief van veiligheid wenselijk zou zijn, stellen wij besluitvormers en overige geïnteresseerden beter in staat om dit belang zelf ook mee te wegen bij toekomstige besluiten.

- Deze actiepunten zijn de leidraad voor team Veiligheid om de komende jaren in gesprek te gaan met andere afdelingen / partners. Door ze op te schrijven zijn onze ambities voor iedereen helder en toegankelijk en kunnen wij na afloop toetsen of deze nieuwe manier van integraal beleid maken effect heeft gehad.

LIJST MET AANBEVELINGEN

	Aanbeveling	Afdeling	P
1	Basis behouden en versterken veilig samenleven	Veiligheid	14
2	Aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit	Veiligheid	14
3	Voorbereid zijn op onrust, maar bouwen aan vertrouwen	Veiligheid	15
4	PersoonsGerichte Aanpak voor mensen op het grensvlak zorg/veiligheid	Veiligheid	16
5	Maatwerkvoorzieningen blijvend onder de aandacht houden	Veiligheid/SL	16
6	Korte actiepunten veilig samenleven	SL	17
7	Investeren op jeugd	Veiligheid	17
8	Korte actiepunten veilig opgroeien	SL	17
9	Aanpak digitale weerbaarheid	Veiligheid	18
10	Basis behouden en versterken veilige fysieke ruimte	Veiligheid	18
11	Kennis bevorderen ruimtelijke aspecten van veiligheid	WW	18
12	Ruimtelijke oplossingen voor sociale problematiek	WW	19
13	Korte actiepunten veilig in de fysieke ruimte	VHT/SL/WW	20
14	Meer aansluiting creëren tussengebiedsgericht en beleidsinhoudelijk werk	Veiligheid /LO	21
15	Domeinoverstijgende afstemming	IV	21
16	Versterken van de samenwerking rondom juridisch advies	Veiligheid/JDA	22
17	Communicatie en participatie	O&T / P&A	23